

Розмірковуємо про рідний край

1. Поясни, від якого слова утворилось подане слово. Що воно означає?

батьківщина

2. Разом з однокласниками й однокласницями пригадайте, у яких випадках слово **батьківщина** пишеться з малої букви, а в яких — з великої.

3. Прочитай тему твору, який сьогодні будеш писати. Як думаєш, про яку батьківщину треба розповідати?

Чому я люблю свою батьківщину.

4. Прочитай прислів'я. Поясни, як розумієш його значення.

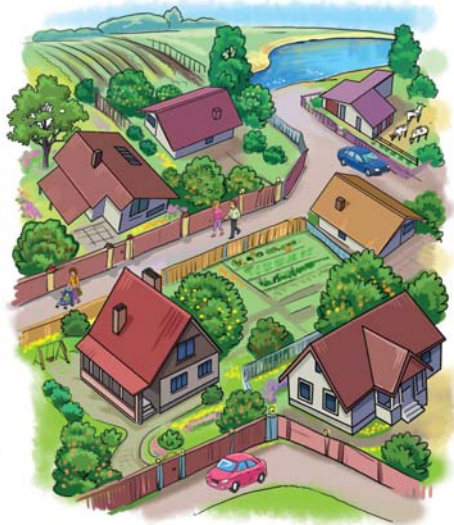
Кожному мила своя сторона.

5. Добери й запиши близькі за значенням слова до слова **батьківщина**.

6. Розкажи, що ти називаєш своєю малою батьківщиною.

7. Прочитай слова у словниковій скарбниці. Підкресли ті, які називають твоє ставлення до своєї батьківщини.

СЛОВНИКОВА СКАРБНИЦЯ

Люблю, милуюся, скучаю, цікавлюся, охороняю, бережу, збагачую, прикрашаю, пишаюся, поважаю, забуваю, вивчаю.

8. Чи любиш ти свою батьківщину? Розкажи чому.

9. Поясни, як розумієш прислів'я.

Люби батьківщину не словом, а ділом.

10. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «Мікрофон» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте коротку відповідь на подане запитання.

Що ти зробив/зробила корисного для своєї батьківщини або мрієш зробити?

11. Побудуй усно твір-міркування «**Чому я люблю свою батьківщину**». Можеш скористатися поданими запитаннями.

1. Де ти живеш?
2. Як ти ставишся до рідного краю?
3. Чому ти любиш своє рідне місто чи село?
4. Що ти хочеш для нього зробити?

12. Запиши свій твір. Розпочни із заголовка.

Пригадай! У творі-міркуванні є твердження, доведення і висновок.

Пишу вибірковий переказ тексту

1. Прослухай текст.

Кмітливий грак

Хтось загубив маленького бублика.

Першою побачила його жовтогруда синиця. Дзьобнула знахідку раз, вдруге і розчаровано писнула — бублик був твердий, як камінь.

Підлетіли два горобці. І теж не змогли скуштувати.

За пташками із самої верхівки грубезної верби спостерігав старий грак. Отож він повільно злетів на землю. Горобці й синиці відступилися перед сильним й ображено залементували.

Грак діловито підійшов до бублика і дзьобнув його. Проте довгий і міцний дзьоб грака теж не розколов бублика.

Грак трохи подумав, тоді злетів на паркан, посидів там із хвилину і знов опустився до ласої знахідки. Взяв бублика у дзьоб і кинув у найближчу калюжу. Походив, очікуючи, поки бублик набрякне у воді. А коли той пом'якшав, з'їв його з апетитом.

Горобці від здивування аж оніміли. Грак важко змахнув великими крилами, описав дугу над калюжею і опустився на своє місце на вербі. А вже звідти голосно крякнув. Мовляв, хто хоче їсти, той має метикувати.

Сергій Мацюцький

2. Які слова в тексті тобі незрозумілі?

3. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «**Мікрофон**» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Хто першим побачив бублика?
2. Хто спостерігав за дрібнотою?
3. Чи вдалося гракові з першого разу з'їсти бублика?
4. Що він придумав?
5. Як відреагували на кмітливість грака горобці?
6. Що відповів їм грак?

4. Прочитай текст. Познач значком **Z** початок тієї частини, у якій розповідається, як грак з'їв бублика.

5. Склади й запиши план виділеної частини тексту.

---

6. Перекажи усно вибрану частину **тексту** за складеним планом.

7. Приготуйся записати переказ вибраної частини тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

Дзьобнув, протє, знахідка, апетит, здивування, калюжею, звідти, крякнув, метикувати.

8. Запиши вибірко́вий переказ тексту за складеним планом. Розпочни із заголовка.

Запам'ятай! Вибірковий переказ — це переказ певної частини тексту.

Створюю казку

1. Розглянь малюнки. Як думаєш, кому належать ці предмети?

2. Чи хотілося б тобі побувати чарівником/чарівницею? Чому?

3. Візьми інтерв'ю в однокласників і однокласниць. Запитай, яку добру справу вони зробили б, якби були чарівниками.

4. Прочитай і підкресли, де тобі хотілося б почаклувати. Або допиши інше місце.

У школі. В сім'ї. У своєму місті чи селі.
Серед природи. У своїй країні. У світі.

---

5. Побудуй усно казку «Якби я був чарівником (була чарівницею)».

6. Запиши свою казку. Розпочни із заголовка.

Пригадай! Кожну частину тексту пишемо з абзацу.

Пишу переказ тексту

1. Прослухай текст.

Миколка, Вітя і цуцик

Дорогою додому Миколка й Вітя підбрали в канаві нещасного цуцика.

Кому ж буде цуценя? Довго думали хлопчики й вирішили: нехай три дні живе у Віті, потім три дні в Миколки, потім знову три дні у Віті... Через місяць хлопчики винесуть песика в поле і підуть у різні боки. За ким побіжить — той і господар.

Побудував Миколка для цуцика гарну будку. Тричі на день виносила мама собачці суп і котлетку.

А Вітя поклав біля свого ліжка ряднинку. На ній цуцик спав. Коли вночі йому хотілось у собачих справах надвір, він торкав лапкою ковдру. Вітя прокидався і випускав малого. Їв цуцик шкуринку, розмочену в гарячій воді.

Через місяць друзі винесли цуценя в поле. Пустили його й розбіглися в різні боки. Цуцик побіг за Вітею.

За Василем Сухомлинським

2. Значення яких слів тобі незрозуміло?

3. Поясни, як розумієш значення поданих слів.

Кана́ва, рядни́нка.

4. Разом з однокласниками й однокласницями проведіть гру «**Мікрофон**» — по черзі, ніби в мікрофон, дайте відповіді на подані запитання.

1. Як звали хлопчиків?
2. Де вони знайшли цуцика?
3. Над чим задумалися хлопчики?
4. Що вирішили?
5. Що робив для цуцика Миколка?
6. Як доглядав цуцика Вітя?
7. Хто, на твою думку, турбувався краще?
8. Що відбулося через місяць?
9. Як думаєш, чому цуцик побіг до Віті?

5. Прослухай текст ще раз. Визнач, скільки частин він має.

6. Склади й запиши план тексту.

---

7. Випиши з тексту слова, які автор використав, щоб уникнути повторення слова **цуцик**. Використай їх у своєму переказі.

---

8. Перекажи усно текст за складеним планом. У кінці переказу поясни, чому, на твою думку, цуцик побіг до Віті.

9. Приготуйся записати переказ тексту. Зверни увагу, як пишуться подані слова.

*Додому, **нещасний**, цуци**к**, цуцен**я**, рядни**к****а**, нехай, над**в**ір.*

Розповідаю про свою заповітну мрію

1. Поясни, як розумієш поданий вислів. Перевір себе за словником.

заповітна мрія

СЛОВНИК

ЗАПОВІТНА МРІЯ — найдорожча, потаємна, дуже бажана мрія.

МРІЯТИ — думати про здійснення чогось бажаного, прагнути в думках до чогось.

2. Розглянь малюнки. Розкажи, про що мріють діти.

3. Візьми інтерв'ю в однокласників і однокласниць. Розпитай, про що вони мріють.

8. Намалюй кольоровими олівцями ілюстрацію до свого твору.

9. Якщо бажаєш, прочитай у кріслі автора свій твір однокласникам і однокласницям. Запитай, чи сподобалась їм твоя розповідь, які побажання вони хотіли б тобі висловити.

Пономарьова К. І.
П56 Зошит з розвитку мовлення «Малюю словом»: Навчальний посібник для учнів четвертого класу. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2021. — 56 с. : іл.
ISBN 978-966-991-142-1.

УДК 811.161.2*кл4(075.2+076)

Навчальне видання

ПОНОМАРЬОВА Катерина Іванівна

**Зошит з розвитку мовлення
«МАЛЮЮ СЛОВОМ»**

4 клас

Навчальний посібник

 Схвалено для використання в освітньому процесі комісією з педагогіки та методики **початкового навчання** Науково-методичної ради з питань освіти МОН України

Редакторка *І. В. Красуцька*

Головна художниця *І. П. Медведовська*

Комп'ютерна графіка і верстка *Р. О. Батюк*

Коректорка *Л. А. Еско*

Малюнки художниці *Н. В. Куц-Батюк*

У посібнику використано ілюстрації з вільних інтернет-джерел (с. 13, 14, 19)

Формат 70x100 ¹/₁₆. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,54.

Обл.-вид. арк. 4,09

Зам. №

Наклад 50 030 пр.

ТОВ «Український освітянський видавничий центр «ОРІОН»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: вул. Миколи Шепелева, 2, м. Київ, 03061

Віддруковано

ТОВ «ВБ «Аванпост-Прим» вул. Сурикова, 3/3, м. Київ, 03035
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3843 від 22.07.2010 р.